

Sukututkimusta Ryhästen parissa

Perustettaessa Ryhästen sukuseuraa kirjoitettiin vuoden 1995 lehdessä sukuseuran yhdeksi tavoitteeksi sukututkimuksen eteenpäin vieminen. Saamani käsityksen mukaan laajempaa tutkimusta ei vielä siihen mennessä oltu tehty. Perustettiin pieni toimikunta työstämään asiaa. Työn tulokset ovat yhä kyseisen toimikunnan jäsenten hallussa. Tutkimusta on myöhemmin laajennettu yksittäisten tutkijoiden ja harrastajien taholla. Mm. Viipurin, Juvan, Enon, Sulkavan ja Puumalan seuduilla on menneinä vuosisatoina elänyt Ryhäsiä, joitten jälkipolvia lienee tutkittu allekirjoittaneen lisäksi myös muilla tahoilla.

1900-luvun alkuun ulottuvia tutkimustietoja on, mutta viimeisen sadan vuoden ajalta tutkimukset yleensä antavat odottaa löytäjänsä. Näin tuoreet asiat kun eivät ole vapaasti ja helposti saatavissa. Muutamien sukuhaarojen kohdalla nykyhetkeen ulottaminen on onnistunut. **Kirkonkirjoihin** perustuvalla tutkimuksella on yleensä mahdollista päästä 1700-luvun alun tietämille ja tarkkaan asioita ristiin vertailemalla usein saadaankin varsin luotettava lopputulos. Mentäessä varhaisempiin aikakausiin on turvaututtava **maakirjoihin, autioluetteloihin** yms. jolloin tarkkojen tietojen puuttuessa asiat usein saavat epävarmoja piirteitä. Tiedon puutteessa joudutaankin usein tekemään päätelmiä ja oletuksia.

Viime vuosina sukuseurassamme on ollut esillä myös **sukukirjan** tekeminen. Sukutarinoitten, ns. perimätiedon puuttuminen on ehkä merkittävin asia, minkä vuoksi asiaa ei ole pitemmälle voitu viedä. Luonnollisesti myös aineistojen vertailu ja muotoiluseikat vaativat toteuttajilta oman aikansa. Kun on monta tekijää (tutkijaa), on ilmeistä, että päällekkäisyyksiä olisi runsaasti. Siinä olisi "siivoamista", mikäli kirjahankkeeseen ryhdyttäisiin. Keskustelua ja kyselyitä aiheesta on viime vuosina ollut. On huomioitava, että hanke tulisi myös maksamaan. Eli olisi senkin vuoksi hyvä, jotta jäsenistömme karttuisi ja saisimme pääomaa ko. mahdolliselle projektille. Tähän päivään mennessä perustietoa on kertynyt jo niin paljon, että kaiken kirjoihin ja kansiin saamiseksi jouduttaisiinkin kirjan sijasta tekemään kirjasarja.

Sukututkimuksen harrastajat eivät tee tutkimusta oman uteliaisuutensa vuoksi, vaan siksi, että haluavat jättää **tuleville sukupolville tietoa** siitä miten meidän aikamamme ja entisinä aikoina nimenomaan sukumme jäsenet ovat eläneet. Eli se, mitä arkinen elämä on ollut ja mistä päivien sisältö on koostunut. Meillehän arkirutiinimme ovat niin päivänselviä, että saattaa olla vaikea kuvitella, että se saattaisi jotain kiinnostaa joskus vuosikymmenten tai satojen vuosien kuluttua. Ajan kulku tekee niistä kuitenkin arvokkaita ja mielenkiintoisia. Tämä päivä on tulevaisuuden historiaa. Ajat ja tavat muuttuvat. Jos me emme nyt laita oman aikakautemme asioita muistiin, kuka sen jälkeemme pystyy tekemään?

Sukututkimus kunnioittaa **yksityisyyttä**. Etenkin elossa olevien suvun jäsenten asioihin suhtaudutaan suurella varovaisuudella. Sukukirjan sisältö voi kuitenkin tuoda esille tarinoita myös viimeisen sadan vuoden aikakaudelta. Sukukirja katsotaan ei-julkiseksi teokseksi, jos sen levittäminen rajataan vain tiettyyn joukkoon. Henkilö voi kieltää itseään koskevien tietojen kaikenlaisen sisällyttämisen teokseen, mutta kirjan toimittajalla ei ole velvollisuutta kysellä kaikilta erikseen. Mm. nimi ja syntymäaika eivät ole kiellettyjen asioiden piirissä. Se antaa hieman laveammat mahdollisuudet sisällön tuottamiseen.

Yleisluonteista elämän- ja historiankuvausta kyllä löytyy kirjoista, mutta **arkielämän tarinaa** vain kovin vähän. Ja sekin on useimmiten tuntemattomista ihmisistä, ei useinkaan omasta lähisuvusta. Asia olisi korjattavissa. Se on meistä itsestämme kiinni. Eli jokainen voi omalta osaltaan kantaa kortensa kekoon pistämällä ylös pieniäkin asioita, joita muistaa ja tietää isovanhemmistaan sekä vanhemmistaan ja tietysti myös omasta elämästään. Tiedot voi säilyttää omille jälkipolvillensa ja kopioida myös sukututkijoille, jotka tallentavat tiedot ja tarinat sukututkimukseen oikeille paikoilleensa, tulevia sukupolvia varten.

Tarinoitten lisäksi myös sukulaisuussuhteitten kokoamisella sukututkimukseen on merkitystä, koska ne kertovat mm. sukulaisuussuhteista sekä perheen jäsenten muutoista. Se on yhtä oleellinen osa sukututkimusta kuin tarinatkin. Ryhästen **Iisalmen seudulta** levinnyt laaja suku on nykyisin aika hyvin kartoitettu 1500-luvun lopulta 1800-luvun lopulle ja hieman myös 1900-luvun puolelle. Mukana on myös Ryhäsiä, jotka ovat naispuolisten Ryhästen jälkipolvia. Oma tutkimukseni ulottuu lähinnä Iisalmen seudulta lähtöisin oleviin Ryhästen sukuhaaroihin ja sisältää nykyisin yli 5500 suvun jäsenen perustiedot ja sukulaisuussuhteet.

Karjalan alueen Ryhäsiä koskeva sukututkimukseni on aktiivisessa kehitysvaiheessa ja siitä löytyy tätä nykyä n. 700 Ryhäsen sukulaisuussuhteet. Kunhan näitä vanhoja aineistoja onnistumme kytkemään myöhäisimpiin sukupolviin, löytänee taas moni Ryhänen sukujuurensa.

Sulkavan alueen Ryhäset ovat osoittautuneet hyvin keskeiseksi Ryhästen keskittymäksi, josta heitä on levinnyt menneinä vuosisatoina etenkin Kaakkois-Suomen alueelle. Nyt vuonna 2017 käynnistytävä DNA-tutkimus antanee aikanaan vastauksen myös kysymykseen, mistä tulivat nämä Ryhäset Sulkavalle, kenties 1500- ja 1600-lukujen tietämällä tai jo aiemmin.

Pieni osa nyt elävistä Ryhäsisistä on löytänyt menneet esipolvensa. Sen on mahdollistanut nykysukupolvien yhteistyö tutkijan kanssa. Näin saatu katkeamaton esipolvitaulu onkin ollut sitten ilo luovuttaa kyseiselle suvun jäsenelle. Esipolvitaulu sisältää useimmiten muutamia kymmeniä sivuja sukutiedostoa mahdollisine teksteineen ja kuvineen. Se, mitä itse olen koonnut tiedostoa, yltää n. 1690 seutuville. Muun muassa Juha Rönkkö sekä Antero ja Marja Ryhänen ovat perehtyneet myös kirkonkirjoja aikaisempiin aikoihin. Käytettävissä olevat tiedot niiltä ajoilta ovat kuitenkin puutteellisempia, joten paikoitellen saattaa syntyä sijaa arvailuille ja oletuksille.

Valokuvat kertovat katsojalle sitä enemmän, mitä enemmän niihin on tietoa liitetty. Joten ne kannattaa nimetä ja mahdollisesti liittää niihin muutakin tietoa; syntymäaika ja -paikka, missä otettu jne. Myös kuvat vanhoista rakennuksista kaipaavat vastaavia merkintöjä. On syytä varoa painamasta kynää kuvaa vasten liikaa ettei kuva vaurioidu. Ilman nimimerkintöjä henkilökuvat kertovat jälkipolville ainoastaan sen ajan yleisestä pukeutumistyylistä, ei juuri muuta. Kuvan arvo ja merkitys katoaa ilman nimeä.

Kuvassa vasemmalla Maria Liisa Rehula (s. 1848 Siikajoki) mahdollisesti sisarensa kanssa. Kuva Reino Nygårdin kokoelmasta.

Kuvia digitoitaessa kannattaa käyttää mustavalkokuvissa harmaasävy-asetusta ja isoa kuvakokoa (pikseleitä riittävästi). Kuvat olisi hyvä tallentaa TIFF-muodossa (*.tif), mutta myös se tavallisempi JPEG (*.jpg) käy. Ja turvakopiot on syytä tehdä. Itse tulostan tärkeimmät kuvat myös paperille. Parhaiten ja varmimmin kuvat säilyvät, jos kopioi filmikameralla ja valmistaa vanhanaikaisesti pimiötyönä mustavalkokuvia. Olipa kuva tehty tulostamalla (digikuva) tai pimiötyönä, kannattaa se säilyttää suojassa auringonvalon vaikutukselta.

Mustesuihkutulostetun kuvan värien säilymistä auttaa laminointi, mutta itse laminointi-muovin käyttäytymisestä pitkällä aikavälillä ei vielä ole kokemusta. Muovituotteena sekin hajoaa auringonvalon vaikutuksesta. Lasi suojaa kuvaa uv-vaikutukselta sekä musteen haihtumiseltakin melko hyvin.

Ulottuvuutta elämään. Sukututkimus antaa mukavasti perspektiiviä nähdä elämää eri aikoina. Tutkija elää kuin useita vuosisatoja samanaikaisesti. En tiedä, onnistuinko ilmauksessani, mutta uskon sukututkimusta harrastavien yhtyvän ajatuksiini.

Tietoisuus menneistä sukupolvistamme ja heidän elämästään saa meidät löytämään juuremme sekä ymmärtämään hieman paremmin omaa ja myös vanhempiemme elämää ja valintoja. Tiedämme, mihin joukkoon kuulumme ja tätä kautta ymmärrämme paremmin myös nykypäivän olosuhteita ja sitä, kuinka tähän on tultu. Oma identiteettimme ja persoonallisuutemme saa vahvistusta. On hyvä tietää "keitä olemme ja mistä tulemme."

Teksti: Mauno Nygård, 2017